क्रोधःइच्छाप्रतीघातोत्थआक्रोशताडनादिहेतुर्मनस्तापः १ कामःस्त्र्यभिलाषः २ लोभोधनव्ययभीरुत्वं ३ मोहःकृत्याकृत्यविवेकराहित्यं ४ विधित्सासत्यप्युत्तरोत्तरलाभेपिपासाख्याअतृप्तिः धेट्पानेइ
त्यस्यरूपं ५ अकृपानिर्दयत्वं ६ असूयापरगुणेषुदोषदर्शनं ७ मानआत्मनिपूज्यताबुद्धिः ८ शोकइष्टार्थनाशेसतिमनोवैक्लव्यं ९ स्पृहाभोग्यवर्गेष्वादरः १० ईर्ष्यापरोत्कर्षासहिष्णुत्वं ११ जुगुप्साप
रनिंदाबीभत्सतावा १२ मनुष्याणांयोगिनामयोगिनांचैतेदोषाःसर्वेषामपिवर्ज्याइत्यर्थः ॥ १६ ॥ एतेषांमध्येएकैकोपिमनुष्यंनाशयितुंसमर्थःकिंतुकतिपयसमुदायःसर्वसमुदायोवेत्याह एकैकइति अंतरं
छिद्रं ॥ १७ ॥ त्रयोदशनृशंसानिहिंस्राण्याहद्वाभ्यां विकत्थनइति विकत्थनःपरगुणाक्षेपेणस्वगुणोत्कर्षाभिधानशीलः १ स्पृहयालुःअतियत्नपूर्वकंपरस्त्र्यादिभोगेच्छावान् २ मनस्वीगर्वाधिक्यात्पराव
माननशीलः ३ बिभ्रत्कोपंनिमित्तंविनापिसदाकोपपरः ४ चपलःमित्रभावादिष्वस्थिरः ५ अरक्षणःशक्तौसत्यांस्वीकृतस्त्र्यादेःपालनमकुर्वन् ६ एतान्षट्पापधर्मान्पापाःपापिनोनराःकुर्वते केते येसुदुर्गे
महासंकटेइहपरत्रवाउपस्थितेनोत्रसंतःत्रासंअकुर्वंतः एकमिदंपदं सुप्सुपेतिसमासः एतेषडत्यंतंहिंस्राइत्यर्थः ॥ १८ ॥ संभोगःस्त्रीसंगादिस्तद्विषयासंवित्संमतिस्तदेवपुरुषार्थइतियाबुद्धिस्तयाविषमोदुर्व्यव

क्रोधःकामोलोभमोहौविधित्साऽकृपाऽसूयेमानशोकौस्पृहाच॥ ईर्ष्याजुगुप्साचमनुष्यदोषावर्ज्याःसदाद्वादशैतेनराणां॥१६॥एकैकःपर्युपास्तेहमनुष्यान्मनु
जर्षभ॥ लिप्समानोंतरंतेषांमृगाणामिवलुब्धकः॥ १७॥ विकत्थनःस्पृहयालुर्मनस्वीबिभ्रत्कोपंचपलोऽरक्षणश्च ॥ एतान्पापाःषण्नराःपापधर्मान्प्रकुर्वतेनो
त्रसंतःसुदुर्गे॥१८॥ संभोगसंविद्विषमोऽतिमानीदत्तानुतापीकृपणोबलीयान्॥ वर्गप्रशंसीवनितासुद्वेष्टाएतेपरेसप्तनृशंसवर्गाः॥१९॥ धर्मश्चसत्यंचदमस्त
पश्चअमात्सर्यंह्रीस्तितिक्षानसूया॥ यज्ञश्चदानंचधृतिःश्रुतंचव्रतानिवैद्वादशब्राह्मणस्य॥ २०॥ यस्त्वेतेभ्यःप्रभवेद्वादशभ्यःसर्वामपीमांपृथिवींसशिष्यात्॥
त्रिभिर्द्वाभ्यामेकतोवार्थितोयस्तस्यस्वमस्तीतिसवेदितव्यः॥२१॥ दमस्त्यागोऽप्रमादश्चएतेष्वमृतमाहितं॥ तानिसत्यमुखान्याहुर्ब्राह्मणायेमनीषिणः॥२२॥

स्थितः १ अतिमानीअत्यंतंदर्पवान् २ पाठांतरेसंभोगसंवित्भोगेबुद्धिमान् द्विषंद्वेषमेधमानोवर्धयन् दत्तानुतापीदानंकृत्वापिलोभवशात्ममधनंनष्टमितिसंतापवान् ३ कृपणःप्राणांतेपिवित्तव्ययमसहमानः
४ बलीयान्अतिशयेनबलिमान् पूर्वराजभ्योप्यधिकंप्रजानांसकाशात्बलिंगृह्णन्नित्यर्थः ५ वर्गप्रशंसीवर्गोत्कर्षजिनंपराभिभवस्तत्प्रशंसनशीलः ६ अन्येषांदुःखेनसुखीत्यर्थः वनितासुपरिणीतासुद्वेष्टा ७
एतेसप्तनृशंसाःपूर्वेचषट्एवंत्रयोदश ॥ १९ ॥ गुणानाह धर्मइति धर्मोवर्णाश्रमनियतःसंध्योपासनादिः १ सत्यंहिंसावर्जंयथार्थभाषणं २ दमःजिह्वोपस्थादिनिग्रहः ३ तपःकृच्छ्रचांद्रायणादि ४ अमात्स
र्यमत्सरःपरगुणासहिष्णुत्वंतदभावः ५ ह्रीर्लज्जा ६ तितिक्षासत्यपिक्रोधनिमित्तेतदनुत्पादः ७ अनसूयापरगुणेषुदोषाविष्करणमसूयातदभावः ८ यज्ञोज्योतिष्टोमादिः ९ दानंबहिर्वेदिसंविभागः १० धृतिः
अत्यंतापद्यपिभ्रतादेरत्यागः ११ श्रुतंअर्थग्रहणसहितंवेदाध्ययनं १२ ब्राह्मणस्यब्रह्मप्राप्तुमिच्छोः ॥ २० ॥ यस्त्विति सर्वगुणाढ्योब्रह्मवित्सत्यकामादिगुणभाक्भवति यस्तमात्मानमनुविद्यविजानातिसस
र्वांश्चलोकानाप्नोतिसर्वांश्चकामानितिश्रुतेः एतेषांमध्येत्रिभिर्द्वाभ्यांएकतोवाअर्थितःअर्थःवित्तंसंजातमस्यसतथा स्वदेवंवित्तं ॥ २१ ॥ दमःजितेंद्रियत्वं त्यागःकर्मणामीश्वरेऽर्पणं अप्रमादस्तत्त्वानुसंधानं
अमृतंमुक्तिः सत्यमुखानिसत्यप्रधानान्येवएतानिफलानिभवंतीत्यर्थः ॥ २२ ॥

Digitized by Google